

Izvestaj iz Regiona: Srbi Odlazu Sudjenja za Ratne Zlocine

Author: IWPR

Cini se da su bosanski Srbi odustali od namere da sude nekolicini osumnjiceni za ratne zlocine.

Policija Republike Srpske, RS, je obustavila sudske postupke protiv osumnjiceni za ratne zlocine, premda je postojala nada da ce pomenuti procesi predstavljati pocetak novog i obecavajuceg poglavlja u odnosima entiteta s Haskim tribunalom. Naime, izgleda da je sama policija uticala da sudjenje takozvanoj "prijedorskoj grupi" (tj, petorici policajaca) bude odloženo do daljnjeg.

Hapsenje osumnjiceni dana 10. maja, bilo je protumaceno kao rezultat nastojanja RS da popravi svoje odnose s Hagom, kao i sa citavom medjunarodnom zajednicom, cime bi si omogucila dotok preko potrebne strane finansijske pomoci. Tribunal je odobrio sudjenje petorici osumnjiceni na teritoriji RS, ubedjen da ce istraga citavog slucaja biti temeljita, a sudjenje posteno.

Cini se, medjutim, da je potreba RS politicara da uoci oktobarskih izbora u Bosni nastupe kao cvrst nacionalistcki front mnogo jaca od potrebe premijera Mladena Ivanica da stekne poverenje Zapada.

Policija je uspela opstruirati prijedorski proces na neobican nacin. Naime, u medjuvremenu su u sklopu istog slucaja podignute nove optuznice protiv dodatne desetorice aktivnih policajaca i jedanaestorice bivsih oficira - sto ce, prema misljenju pravnih eksperata, dovesti do odlaganja procesa protiv prvobitno optuzeni za najmanje godinu dana. Medju onima koji su uhapseni 10. maja nalaze se Miroslav Cadjo, Ranko Jakovljevic i Drazen Rakovic (sva trojica aktivni policajci), kao i Mile Rodic i Rade Savic (bivsi pripadnici policijskih snaga).

Okruzni javni tuzilac RS pokrenuo je istragu protiv petorice zbog osnovane sumnje da su ucestvovali u otmici i ubistvu katolickog svetenika Tomislava Matanovica i njegovih roditelja, septembra meseca 1995. godine u Prijedoru. Prethodno je policija RS, sve do avgusta iste godine, Matanovica drzala u kucnom pritvoru. Jula proste godine, u selu Urije (nadomak Prijedora) otkrivena su tri lesa, koji su potom identifikovani kao nestali clanovi porodice Matanovic. Svo troje su bili ustreljeni s malog odstojanja.

Istraga citavog slucaja potrajala je nekoliko meseci. Po misljenju predstavnika Medjunarodnih policijskih snaga (IPTF), citav postupak obavili su najkompetentniji strucnjaci iz ministarstva unutrasnjih poslova RS. Cak je i sam tribunal bio toliko impresioniran da je dao zeleno svetlo za vodjenje tog sudskog postupka pred lokalnim organima.

A onda je, 24. maja, sef policije u Prijedoru, Mirko Tufegdzija, popunio krivicne prijave protiv ukupno dvadeset i jednog bivseg ili aktivnog policajca koji su ucestvovali u nadziranju Matanoviceve kuce tokom svetenikovog pritvora, i koji su optuzeni za pljacku i unistavanje imovine katolicke crkve u oblasti Prijedora. Svi optuzenici se jos uvek nalaze na slobodi.

Nove optuzbe iziskivace visemesečna svedocenja ocevidaca koji su vec dali iskaze na saslanjima u procesu protiv prvobitno optuzene petorke. A onda se i od Haga mora zatraziti dozvola za nove krivicne postupke, cije izdavanje u normalnim okolnostima traje nekih sedam do osam meseci.

U medjuvremenu se javno mnjenje odlucno opredelilo protiv sudjenja policajcima. Drzavna televizija (RTRS) oba slucaja opisuje kao "lov na vestice koji je pokrenut protiv citavog srpskog naroda". U Prijedoru je odrzan i protestni skup na kome su porodice osumnjiceni zahtevale da se citav krivicni postupak smesta obustavi.

Branka Tomic, supruga Nebojse Tomica - cije se ime nalazi na spisku osumnjiceni - tvrdi da su "nasi najblizi nevini", te da su "sada prisiljeni, bez ikakvog valjanog razloga, da to sami dokazu".

Ivanicevu vladu ne cine samo pripadnici nacionalisticke Srpske demokratske stranke (SDS), nego i predstavnici tvrdje struje njegove vlastite Partije demokratskog progresa (PDP). Potpredsednik vlade Petar Kunic, jedan od najradikalnijih clanova PDP, primio je ucesnike porodicnog protesta i potvrdio njihove navode da doticni slucajevi predstavljaju inscenirane procese.

Kunic je zahtevao istragu o nacinu na koji je prethodna istraga izvedena. Ministar unutrasnjih poslova Dragomir Jovicic, koji je i sam iskusan policajac iz ratnog perioda, izjavio je cak i da su iskazi osumnjiceni dati pod prinudom, premda su u samim ispitivanjima ucestvovali i njegovi saradnici. Postupak preispitivanja prvobitne istrage otpoceo je protekle nedelje, a da nisu dati nikakvi precizniji rokovi za njegovo izvrsenje. Predstavnik za stampu ministarstva unutrasnjih poslova, Zoran Glusac, konstatovao je da bi trebalo otkriti da li je 26 policajaca "odgovorno za otmicu porodice Matanovic ili za nesto sasvim drugo".

Milorad Dodik, vodja najjace opozicione stranke, Saveza nezavisnih socijaldemokrata (SNSD), izjavio je u Prijedoru, prilikom posete porodicama osumnjicениh, da je "u pitanju inscenirano sudjenje koje vlada koristi kako bi se dodvorila medjunarodnoj zajednici".

UN su dovele u pitanje odluku ministra unutrasnjih poslova da se pokrene istraga o policijskom vodjenju oba slucaja. One tvrde da javni tuzilac nipošto ne sme pokleknuti pod politickim pritiscima. Ocgledno je da, uprkos zelji samog Ivanica da se sudjenja za ratne zlocine obave na nivou ovog bosanskog entiteta, njegovi bliski saradnici - a narocito visoki politicki zvanicnici - jos uvek nisu spremni da na to pristanu.

Gordana Katana je dopisnik sarajevskog lista Dnevni Avaz iz Banja Luke.

Location: Bosnia and
Herzegovina

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/izvestaj-iz-regiona-srbi-odlazu-sudjenja-za-ratne-zlocine>